

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין יג.

יג.

עין משפט
נר מצוה

עב א ב מ"י מ"א מ"ב
 מפלגות סוטה הלכה ח
 ופ"ד שם הלכה ט ממנ
 עשין נה דה טו"ע י"ד ס'
 רע"א סע"ו 1:
 עב ג מ"י פ"ג מהלכות
 סוטה הלכה ט ופ"ד
 הלכה ד והלכה יא ממנ
 שם:
 עב ד מ"י פ"ג מהלכות
 גירושין הלכה ט ממנ
 שם ועשין כ טו"ע א"ע
 ס' קל"א סע"ף ב:

רבינו הגאון

א"ר עקיב: על זה ועל זה
 נחלקו. פ"י בין על המבוי
 שיש [ב]ארבע מד' אמות
 ולמעלה ובין על מבוי
 שהוא פחות מד' אמות
 נחלקו בית שמאי ובית
 הלל, ואמרין גאון קמא
 סתם קאמר על כל מבוי,
 כל עקיב: סתם אמר על
 כל מבוי מה בנייהו.
 ופרקיין דרב אחאי איבא
 בנייהו דאמר למטה עד
 ארבעה, כלומר: או הוא
 מבוי שרובו פתחו
 מארבעה טפחים ולמטה
 אינו צריך לא לחי ולא
 קורה, ולא מסיימי. א"ר
 יהוש' בן לוי כל מקום
 שאתה מוצא משום ר'
 ישמעאל א' תלמיד אחד
 בפני ר' עקיב, אינו אלא
 ר' מאיר ששימש את ר'
 ישמעאל ואת ר' עקיב.
 דתניא א"ר מאיר כשהייתי
 למד תורה אצל ר'
 ישמעאל הייתי מטיל
 קנקנתום לתוך הדיו,
 וכשבאתי אצל ר' עקיב
 אסרו עלי. איני והאמר
 במשמיה דר"מ כשהייתי
 למד תורה אצל ר' עקיב
 כו', ואסיקא לא קשיא
 מעיקרא אתא קמיה דר'
 עקיב: כיון דלא (א)מצו
 למיקם אליה, אתא
 לגמיה דר' ישמעאל גבר
 גברא, והדר אתא לקמיה
 דר' עקיב: וסבר סברא.
 גניא ר' יהוד' אומר [ר']
 מאיר היה אומר לכל
 מטילין קנקנתום, הוין
 מפרשת סוטה שבמקדש.
 מפני שצריך למחוקה.

רבי עקיבא היינו פ"ק. דקמיה. הכשר מבוי צ"ש אומרים כו' ולא
 מפלגין בין קצר לרחב: דרב אחאי. מבוי פחות מארבעה טפחים חד
 מנייהו אית ליה דבארבעה ומארבעה ולמעלה פליגי אבל פחות
 מארבעה אין לרבי כלום: ולא מסיימי. הי מנייהו אית ליה דרב

אחאי והי מנייהו לית ליה לרב אחאי
 והיינו דלמר על [יב]. דרב אחאי גופיה
 תנאי היא: לא רבי ישמעאל אמר
 דבר זה. מוחזק אני בו שהוא חכם
 ומעולם לא אמר דבר זה: לא אמרה
 רבי עקיבא. להאי הלכה כחזונו
 תלמיד אלא לחדד את התלמידים
 שישנו לבס למודה ויחמרו פלפול
 מלכס לפיכך שיבחו צפניהם: נראין
 איסור. נראין דברי אמו תלמיד:
 קנקנתום. אדרימני"ט: אסרה עלי.
 ולקמן מפרש: מחסר אוס אהם.
 וה' אלהים אמת הם מחסר אל"ף הרי
 אמה מחריב. וידבר ה' אם תוסף
 אות אמת ותכתוב ודברו נמלכת
 מחריב: דבר אחד יש לי. לקמן
 מפרש מאי קמהדר ליה: כסב סיבול
 נחמוס. וקנקנתום רישומו ויכר מאד:
 מאי קאמר ליה. רבי ישמעאל: ומאי
 קא מהדר ליה. רבי מאיר. אוהר ליה
 על חסר ויתר ומהדר ליה קנקנתום
 יש לי: קשא שימוש אשימוש. דקאמר
 לעיל קמיה רבי ישמעאל שימש תחילה
 והכא תני איפכא: רבי עקיבא היה
 חריף טובא ולא מ"י ר' מאיר למיקם
 אליה: וגמר גמרא. משניות שקיבל
 מרבתי: והדר אפ"ל לקמיה דרבי
 עקיבא. שהיה חריף לפלפל ולדקדק
 במה שלמד להשיב תשובות ומשניות
 זו על זו ולתקן: חוץ מפרשט סוטה.
 אפילו בספר תורה דקסבר אם צא
 למחוק לה מן התורה מוחק: צמקדש.
 מגילה של כל סוטה וסוטה: אין
 מגילתה כשירה כו'. סוטה שנכתבה
 מגילתה ואמרה טמאה אני ופטורה
 אין מגילתה כשירה לסוטה אחרת
 אלא כתיבה לשמה זעין וה"ה
 נמי דאין מוחקין לה מן התורה:
 ונמלך

ר"ע אומר על זה ועל זה נחלקו כו': ר"ע
 היינו תנא קמא איבא בנייהו 6 דרב אחאי
 ואיתויא רב ר' יהואל ולא מסיימי תניא אמר
 ר"ע לא אמר ר' ישמעאל דבר זה אלא אותו
 תלמיד אמר דבר זה והלכה כאותו תלמיד
 הא גופה קשיא אמרת לא א"ר ישמעאל דבר
 זה אלמא לית הלכתא כוותיה והדר אמרת
 הלכה כאותו תלמיד אמר רב יהודה אמר
 שמואל לא אמרה ר' עקיבא אלא 6 להדר בה
 התלמידים ור"ג בר יצחק אמר נראין איתמר
 א"ר יהושע בן לוי כל מקום שאתה מוצא
 משום רבי ישמעאל אמר תלמיד אחד לפני
 ר"ע אינו אלא ר"מ ששימש את ר' ישמעאל
 ואת ר"ע 6 דתניא אמר ר"מ כשהייתי אצל
 ר' ישמעאל הייתי מטיל קנקנתום לתוך הדיו
 ולא אמר לי דבר כשבאתי אצל רבי עקיבא
 אסרה עלי איני והאמר רב יהודה אמר
 שמואל משום ר' מאיר כשהייתי לומד אצל
 ר' עקיבא הייתי מטיל קנקנתום לתוך הדיו
 ולא אמר לי דבר וכשבאתי אצל ר' ישמעאל
 אמר לי בני מה מלאכתך אמרתי לו לבלר
 אני אמר לי בני הווי זהיר במלאכתך
 שמלאכתך מלאכת שמים היא שמה אתה
 מחסר אות אחת או מיתר אות אחת נמצאת
 מחריב את כל העולם כולו אמרתי לו דבר
 אחד יש לי וקנקנתום שמו שאני מטיל לתוך
 הדיו אמר לי וכי מטילין קנקנתום לתוך הדיו
 והלא אמרה תורה 6: וכתב 1 ומחה כתב
 שיכול למחות מאי קא"ל ומאי קא מהדר ליה
 הכי קא"ל לא מביעיא בחסירות וביתירות
 [דלא מעינא] דבקי אנא 6 אלא אפילו מיהש
 לזבוב נמי דילמא אתי ויתייב אתניה דדל"ת
 ומחוק ליה ומשווי ליה ר"ש דבר אחד יש לי
 וקנקנתום שמו שאני מטיל לתוך הדיו קשיא
 מעיקרא אתא לקמיה דר"ע ומדלא מצי למיקם אליה אתא לקמיה דרבי
 ישמעאל וגמר גמרא והדר אתא לקמיה דר"ע וסבר סברא אלא אמרה
 קשיא קשיא תניא רבי יהודה אומר ר"מ היה אומר * לכל מטילין קנקנתום
 לתוך הדיו חוץ מפרשת סוטה ורבי יעקב אומר משמו 2 חוץ מפרשת סוטה
 שבמקדש מאי בנייהו אמר רב ירמיה למחוק לה מן התורה איבא בנייהו
 והני תנאי כי הני תנאי דתניא 2 אין מגילתה כשירה להשקות בה סוטה
 אחרת ר' אחי בר יאשיה אמר מגילתה כשירה להשקות בה סוטה אחרת
 אמר רב פפא דילמא לא היא עד כאן לא קאמר ת"ק התם אלא ביון
 דאינתיק לשום רחל תו לא הדרא מינתקא לשום לאה 6 אבל גבי תורה
 דסתמא מיכתבא הכי נמי דמחקין אמר רב נחמן בר יצחק דילמא
 לא היא עד כאן לא קאמר רבי אחי בר יאשיה התם אלא דאיכתיב מידה
 לשום סוטה בעולם אבל גבי תורה דלהתלמד כתיבא הכי נמי דלא מחקין
 ולית ליה לרבי אחי בר יאשיה הא דתנן 6 1 כתב [גט] לגרש את אשתו
 וגמלך

תורה אור השלם
 1. וכתב את האפס
 האלה הבין בספר
 וקמיה אל מ' תוקרי:
 במדבר ה כב
 לעניו רש"י
 אדרימני"ט. צב שחור.
 מוסף רש"י
 לבלי. סופר (סוטה ב.).
 שמה אתה מחסר את
 אחת. כנון א' ויה' אלהים
 אמת (דברים י.) או
 מיתר אות אחת. כנון
 גרשתי גרלו אלהים
 (סוטה ב.). דבר אחד יש
 לי. לקמן מפרש מאי
 משוה היא זו (שם). כתב
 שיכול למחות. ור'
 ישמעאל סבר מוחקין לה
 מן התורה ולא צע כתיבה
 לשמה. ואפרשת סוטה
 לתורה קא קפיד (שם).
 מאי קא"ל ומאי קא
 מהדר ליה. מאי קאמר
 ליה ר' ישמעאל דקא מהדר
 ליה ר"מ דבר אחד יש לי
 שמוה רשם וליני נתק.
 מה ענין קנקנתום אל
 לגרש את אשתו. כתב
 לה גט (שם ב.).

ע"ז זה וע"ז זה נחלקו. לא שייך למימר הכא טעמיה דצ"ש אלא
 לאשמעינן דכיון דלמר מ"ק לא נחלקו דבין הוא שיש לו להשיב
 ולומר נחלקו: ולא מסיימי. לא שייך כאן תנא דתנא לטפוי
 קאמי מיון דאיכא מנא דאפסקיה: א"ר הדרן בו את התלמידים. אין
 לפרש כמו בשאר דוכתי לידע אם
 ידעו להשיב על דבריו דמאחר שאמר
 שלא אמר ר' ישמעאל דבר זה מעולם
 היו יודעים שלא אמר 6 כי אם לשבחו:
 קנקנתום. פירש הקונטרס
 אדרימני"ט ורש"ס
 פירש קנקנתום היא קרקע ירוקה
 שקורין אותה ודרי"ל וכן צערוך
 ור"ת נמי פוסק כן במיקון ספר
 מורה דמונר לתת אדרימני"ט לתוך
 הדיו לספר תורה לכו"ל עלמא דלאו
 היינו קנקנתום ור"ת דבמסכת נדה
 (ד' יט.) מן שזור כחרט ומפרש
 6 התם חרטה דאושכפי וצ"פ דגיטין
 (ד' יט.) קאמר דקנקנתום הוא חרטה
 דאושכפי אם כן משמע שהוא שזור
 ואילו ודרי"ל ירוקה היא דומה
 לוכותית ועל שם זוכות נקראת
 ודרי"ל ולפי' הקונטרס ניחא ור"י
 מפרש דלמר שטומים אותה יפה
 לתת לתוך הדיו או היא משמרת:
 א"ר מיתר אות אחת. כמו צראשית
 צרף צרלו ורבינו מאיר קבל
 מרבתיו כמו הוה על הוה (יחזקאל ז')
 שהטיל יו"ד על האחרון:

חז"ן מפרשת סוטה. ור' ישמעאל
 שהיה אוסר בכל התורה כולה
 שמה היה דוש גורה שוה מקטנה
 או כתיבה כתיבה או ג"ש אחרת אי
 נמי מדריגין: אב"ל תורה דסתמא
 כתיבא ה"ג דמחקין. משמע אע"ג
 דסוטה צע כתיבה לשמה מוחקין
 לה מן התורה ומימה דלענין גט
 פסלינן פרק שני דגיטין (סס:) גבי
 ההוא דשקל ספר תורה ויהיזה
 לדביעהו דלמר רב יוסף למאי ימוש
 לה אי משום כריתות דאית צה צעין
 וכמז לה לשמה וילכא וי"ל דרב יוסף
 לית ליה סברא דרב פפא דהכא אי
 נמי סבר לה כמאן דלמר אין מוחקין
 לה מן התורה וא"ת ויחייב מנכר הכא
 רב פפא צספר תורה אפילו למאן
 דצע לשמה והא מוקי כריש כל הגט
 (שם ד' נד.) שמע קול סופרים מקרין
 איש פלוני מנגר פלונית פסול לגרש
 צו ומוקין לה צגמ' בסופרים העשוין
 להתלמד וספר תורה נמי חשיב לה
 הכא כעשוין להתלמד ומשמע דלכלולה
 תנאי אית לכו מנתי' דהתם מדפריך
 ולית ליה לר' אחא בר יאשיה הא דתנן
 וכו' וי"ל דלהתלמד דהתם לא נכתב
 כלל להכשר הגט אלא ספר תורה כותב
 צסתמא לדעת כן אשם ימרכיז ומחוק
 ממנה פרשת סוטה ומיזה קשיא דלגבי
 גט אפילו צעין זה פסול ולא חשיב
 לשמה דהא אפילו כתבו הסופר לשמה
 צלא צווי הדצל פסול לגרש צו דהא

תניא צמי אשחזו (שם ד' עב.) כתב סופר לשמה וחמתו עדים לשמה ותנו לה הרי הוא פסול עד שימעו קולו שאמר לסופר כתוב ולעדים
 חמתו והתם פסול משום דלא חשיב לשמה ולא משום דצעין שליחות כתיבה דהא סוף פ"ב דגיטין (ד' כב:) מכשירים כתיבת הש"ו בגדול
 עומד על גביו אע"ג דלאו צני שליחות נינהו וי"ל דלעולם חשיב לשמה והתם פסול מדרבנן וגבי סוטה לא שייך לפסול מדרבנן אי"צ בסוטה
 אין הכהן שעליו לכתוב מקפיד אם יכתוב שום חסר לשמה שלא כרשותו ומסתמא ניחא ליה אצל גבי גט מסתמא לא ניחא ליה לבעל:
 עשייה

עב א ב מ"י מ"א מ"ב מפלגות סוטה הלכה ח ופ"ד שם הלכה ט ממנ עשין נה דה טו"ע י"ד ס' רע"א סע"ו 1: עב ג מ"י פ"ג מהלכות סוטה הלכה ט ופ"ד הלכה ד והלכה יא ממנ שם: עב ד מ"י פ"ג מהלכות גירושין הלכה ט ממנ שם ועשין כ טו"ע א"ע ס' קל"א סע"ף ב:

